

A bohové připluli...

Stavitelé lodí byli ve starověku i v následujících staletích jedni z hlavních nositelů technického vědění. Intuitivně pojímaná věda (zejména mechanika a astronomie) zde vedle stavitelství a vojenství našla praktické uplatnění. Není divu, že ten, kdo dokázal na lodi překonat velkou vzdálenost, byl v cíli své cesty často pokládán za miláčka bohů, ne-li přímo za boha. Podívejme se na loďařství některých dávných národů.

Staří Egypťané stavěli ve 3. tisíciletí své nilské lodě nejprve z papyru, později ze dřeva, ale z krátkých prken (cedr, sykomora), spojených dřevěnými kolíky. Lodi byly bez kýlu (jakási „páteř“ trupu zajišťující tuhost i stabilitu), potřebné tuhosti bylo dosaženo příčným i podélným stažením trupu lany. Pohon zajišťovala pádla, později vesla i plachty. Takové lodi podnikly i plavby po Středoziemním moři.

Na obrázcích 1 a 2 je dřevěná pohřební loď. Patří k největším nalezeným starověkým lodím. Je dlouhá 43,4 m. Objevil ji archeolog Kamal al-Mallakh v roce 1954. Loď byla nalezena v základech Chufevy pyramidy dobře uložená, zakrytá vápencovými bloky a rozložená na jednotlivé díly. Těch bylo několik set, největší měřil 23 m, nejmenší 10 cm. Trvalo řadu let, než byla loď složena. Loď je také nazývána Sluneční, protože jedna z teorií říká, že na této lodi měl zemřelý faraón doprovázet slunečního boha Re na jeho pouti nebem.

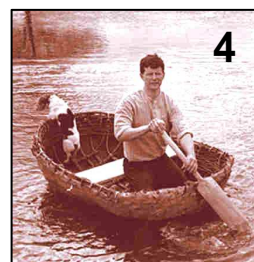

Mistry mořeplavci byli Féničané. Pravděpodobně byli prvními, kdo užívali velkých obchodních a dopravních lodí, a zavedli pravidelnou dopravu. V oblasti mořeplavby byli učitelé Řeků. Prostorné fénické lodi již měly pevnější kostru (byly stavěny z libanonských cedrů) s kýlem, žebra a obšívku. Féničané se plavili až do Španělska a dokonce až do Velké Británie (pro vyhlášený cornwalský cín, který byl spolu s kyperskou mědí důležitou složkou kvalitního bronzu).

Pro další příklad se vydáme do západní Evropy - do Irska. Z historických výzkumů a barvitě irské mytologie se dovídáme, jak byl osídlen tento pozoruhodný ostrov. Podle archeologů dosáhli nejranější obyvatelé Irska suchou nohou přes pevninský most ze Skotska (asi 10 000 př. n. l., dnes tolik populární Keltové se do Irska dostali až asi 600 let př. n. l.). Jakmile bylo Irsko díky tajícím ledovcům odříznuto (tak mj. vznikl i lamanšský průliv), bylo nutno použít lodí.

Tradiční mýty popisují osídlení Irska několika pokoleními bohů i lidí. Bohové připluli na nádherných korábech, některé z nich byly kovové (říká bájesloví). Podle archeologů je v prvních invazích pravděpodobnější použití osobitých lodic, které jsou také zmiňovány v mýtech. Jejich obdobu nalezneme po celém světě. Anglicky se jmenují *coracle*, *curragh* nebo *currach* a v Irsku, Skotsku a Walesu se jejich obdoba dodnes staví (obr. 3 a 4). Na britských ostrovech je historická existence těchto člunů doložena asi 3500 let. Je jich více typů, které se liší podle jednotlivých oblastí. Lze je charakterizovat jako různě velké čluny bez kýlu, s konstrukcí připomínající koš, která je potažena zvířecí kůží. Čluny mohly být opatřeny i stěžněm a plachtou.

Použito:

<http://search.corbis.com>; www.history.bangor.ac.uk; www.kent.wednet.edu/curriculum

Ing. Josef Gruber

Publikováno ve Zpravodaji SPŠ strojnické, Plzeň v říjnu 1999.